

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Χριστούγενά πρωτούγενά, πρώτη γιορτή του χρόνου. Χριστός γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεὲμ τῆ πόλει... καὶ χρόνια πολλά!

Αὐτὰ τὰ ὀλίγα λόγια ἤξευρα μικρό, πολὺ μικρὸ ἀκόμη παιδί καὶ τὰ ἐπανελαμβάνω δταν ἐπήγαινα νὰ εἰπῶ τὰ Χριστούγεννα, μὲ κανένα ἄλλον συνομιλήκον μου σύντροφον, στῆς γειτονιές.

Τὰ Χριστούγεννα στὸ Βασταρᾶ τὰ ἠσθανόμεθα δταν εἴμεθα μικροί. Τοῦτο δὲ κυρίως διότι προηγεῖτο ἡ πραγματικὴ νιστεία ἢ ὅποια μᾶς ἔκανε νὰ περιμένωμε μὲ χαρὰν καὶ ἀγωνίαν τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου.

Ὅταν ὁ ἥλιος ἦ:αν ἀκόμη ἔξω μιὰ ὀργυιά, ὄλα σχεδὸν τὰ παιδιὰ τ.ῦ σχολείου, ἀνὰ δύο, ἀνὰ τρία ἢ καὶ περισσό:ερα, ἐγυρίζαμε τὴν παραμονὴν τὰ σπήτια καὶ λέγαμε τὰ Χριστούγεννα.

Εὐπόλυτοι ὅπως εἴμεθα, μὲ τὰ πουκάμισα, τὸ διρξουλι ἢ τὸ σουγιὰ, σφιγμένον στὴ μέση μας μὲ τὸ ζουναρί, μὲ τὸ γελέκι ἀπ' ἔξω καὶ μὲ τὸ βρακί σπὰ κάτω μέλη, (πράγματα ἅ:ινα ἀπετέλουν τὴν ὄλην περιβολὴν μας), ἐτρέχαμε μέσα στῆς λάσπες ἢ καὶ τὰ χιόνια, δταν εἶχε χιονίση. γιὰ νὰ εἰποῦμε τὰ Χριστούγεννα.

— Θειά, νὰ τὰ εἰποῦμε; Καὶ ἀκολούθως ἀρχίζαμε. Ἦ τὸ ἄνω τροπάρι μόνον, τοῦ ὁποίου δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν συνείδειαν, ἢ δταν εἶχαμε καὶ κανὰ μεγαλῆτερο μαζὺ μας ὡς σύντροφον, ποῦ ἤξευρε τὰ Χριστούγεννα ἀπέξω, ἢ τὰ ἐδιάβαζε ἀπὸ καμμιὰ πεντάρικη φελλάδα, δὲν περιζιζόμεθα μόνον ἔως ἐδῶ, ἀλλὰ μουρμουρίζοντες καὶ κλέπτοντες ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ συντρόφου τὰς λέξεις, ἐπαναλαμβάναμε τὰς καταλήξεις των ἐν ἀρμονία πάντοτε μετ' αὐτοῦ καὶ ἐλέγαμε τό: «Καλὴ ἐσπέρᾶ ἀρχοντες ἂν εἶναι ὀρισμός σας Χριστοῦ τὴν θείαν γέννησιν νὰ εἰπῶ στὰ ἀρχοντικό σας. Χριστός γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεὲμ τῆ πόλει, εἰ οὐρανοὶ ἀγάλλονται· χαίρει ἢ κτίσις ὄλη. Ἐν τῷ σπῆ:α'ῳ τίχεται ἐν φάνη τῶν ἀλόγων ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν καὶ ποιητῆς τῶν ὄλων.» Τὸ τροπάριον τοῦτο ἐλέγαμε μέχρι τέλους, ἂν εἶχαμε ἐννοεῖται φελλάδα, ἀλλὰ πολλὰς φορὰς, γιὰ νὰ προκάμωμε νὰ πᾶμε σὲ πολλὰ σπήτια, πρὶν ἀκόμη νυχτώσει καὶ κοιμηθῆ ὁ κόσμος, ἐλέγαμεν ὅσο τὸ δυνατὸν λιγότερα. Ἦ θειά, ποῦ δὲν ἐχαμπάριζε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ δὲν ἐκαταλάμβανε γρῦ ἀπὸ τὴν «σήμερον χρυσὸν καὶ λίθον», καὶ ἀπὸ τὸν «Ἡρώδη τὸν θηριώδη», ἔκανε ἐνίοτε παρατήρησιν καὶ εἶπε δταν ἤκουε... τὸ καὶ χρόνια πολλά. — Τί, τάειπατε κι' ὄλα μωρέ;! — Ἦ ἀμειβῆ μας ἦ:ανε κοκκόσιες, μυστα λευριὰ καὶ σταφίδα, σπικνιότατα καμιά δυάρα, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ εἶχε κρύψη ἢ θεῖς γι' αὐτὴ τὴν ἡμέρα στὴν παραθεῶρα ἢ στὸ παράκλι.

Τὰ μεσίνυχτα, ἐχτύπαγε ὁ παπα - Σπυρίδος τὴν καμπάνα, καὶ ἡ μάνα μᾶς ἀμέσως σὲ δυὸ λεπτὰ τῆς ὥρας, γύρω - γύρω ἀπὸ τὴ φωτιὰ ποῦ ἔκαιγαν ἀφάνες καὶ πουρνάρια, μᾶς εἶχε βάλῃ τὸ καινούργιο βρακοπουκάμισο καὶ ἴσια γραμμὴ μὲ τὸν πατέρα ἐπὶ κεφαλῆς, μὲ τὴν μαλὲ καὶ τὸν παπούλη, ἐπηγαίναμε στὴν ἐκκλησίᾶ. Ἐκοινονάγαμε μετὰ τὴν θείαν

λειτουργίαν καὶ κατὰ τὰ χαράματα ἐγυρίζαμε στὸ σπήτι ὅπου μᾶς γύχετο ὁ πατέρας, ἢ μάνα καὶ οἱ γέροι τὸ χρόνια πολλά. Ἔτσι ἐγιορτάζαμε τὰ Χριστούγεννα μιὰ φορὰ καὶ ἕναν καιρὸ στὸ Βασταρᾶ.

ΛΥΣΙΣ ΑΠΟΡΙΑΣ

Συνεχίζομεν ἤδη τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὕμνου τοῦ Γ' κύκλου, ὅστις ψάλλεται κατὰ τὸν γάμον δταν ὁ γαμβρὸς μετὰ τῆς νύμφης περιφέρονται ὑπὸ τοῦ ἱερέως γύρω τῆς τραπέζης ὡς νὰ χορεύουν, Ἐπὶ τούτου, ἔδωκε τὴν ἀκόλουθον εἰς τὸν ἀποροῦντα ἐξήγησιν ὁ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τούτου ἀρμόδιος:

ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ Γ' ΚΥΚΛΟΥ

«Δόξασον, Χριστέ ὁ Θεός, Ἀποστόλων καύχημα, Μαρτύρων ἀγαλλίαμα, ὧν τὸ κήρυγμα, Τριάς ἢ ὁμοούσιος».

Σὲ δοξολογοῦμεν καὶ σὲ λατρεύομεν Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, Σῶ ερ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποίου καυχῶνται οἱ Ἀπόστολοι καὶ τέρπονται καὶ εὐφραίνονται οἱ Μάρτυρες, οἱ θυσιάσαντες τὰ πάντα ἐν τῇ γῆ καὶ αὐτὴν αὐτῶν τὴν ζωὴν ἐν τῷ κηρύγματι τ.ῦ ἐν τρισίν ὑποστάσεσιν ἐνιαίου Θεοῦ.

Καὶ ὁ ὕμνος δὲ τέλος οὗτος ὑπομνησκει εἰς τοὺς νεονύμφους ὅτι καὶ αὐτὶ πρέπει νὰ ἔχωσι πάντοτε ὑπ' ὄφει τοὺς βίους τῶν ἁγίων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν· πρέπει νὰ μιμῶνται τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς Μάρτυρας τοῦ Εὐαγγελίου, δοξολογοῦντες καὶ αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· πρέπει νὰ τέρπωνται καὶ νὰ ἀγάλλονται καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ προσώπῳ ἐκείνου ὅτι ἠξίωσε καὶ αὐτοὺς νὰ λατρεύωσι τὸν Θεὸν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς ἀγάπης, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νὰ κηρύττωσι καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ δόγματα τῆς πίστεως καὶ ἐν γένει τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου.

Αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια καὶ τῶν τριῶν ὕμνων τοῦ τριπλοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ τελετῇ τοῦ γάμου.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΕΝ ΒΑΣΣΑΡΑ

IV

- Γιὰ σὲ τὰ λέω πεθερὰ γιὰ νὰ τ' ἀκούῃ ἢ νύφη.
- Γύρευε φύλλους σ' τᾶχερα.
- Γιὰ μικρὸς - μικρὸς παντρέψου, γιὰ μικρὸς καλογερέψου.
- Γάϊδαρο τσιγλᾶς πορδαῖς θ' ἀκούσης.
- Δέσε κόμπο τὴν κλωνά σου νὰ μὴ χάσης τὴν βελονιά σου.
- Δάσκαλε ποῦ δίδασκεις καὶ νόμο δὲν ἐκράτεις.
- Δὲν εἶμαι φαγᾶς ἀλλὰ παραπονιάρης.
- Δύνεται δὲν δύνεται τὰ μάτια τ' ἀγριεύει.
- Δὲν πιστεύει τὸν νιστικὸ ὁ πευνασμένος.
- Δὲν εἶναι κάθε μέρα τ' Ἀγιοργιοῦ.
- Δὲν ξέρει νὰ θγάλλῃ τὰ μάτια του.
- Διὸ κεφάλια δὲν χωρᾶνε σ' ἕνα φέσι.